

Částice

1. Vyhledejte ve větách částice:

1. Ať se vám počasí vydaří! 2. Kéž bychom to vyhráli! 3. Zboží bude asi v pondělí. 4. Však já to zjistím! 5. Nikdo neříkal ano. 6. Tak už to vzdej! 7. Že vás vytahám za uši! 8. Zdalipak svůj slib splní? 9. Snad na to zapomene. 10. Ale to je novinka! 11. Možná se to stalo v neděli večer. 12. Prý o tom včera mluvil. 13. To se divíš! 14. Udělej to! 15. Aby se to nakonec uskutečnilo! 16. Jirka bohužel prohrál. 17. Bylo to takhle na jaře.

2. Některé částice ze cvičení 1 mohou být v jiné větě také jiným slovním druhem. Dokážeš je poznat a určit o jaký slovní druh se jedná:

3. Příslovce, předložky a spojky se pomíchaly a to nejen vzájemně, ale i s dalšími slovními druhy. Dokážete je znovu rozdělit:

protože, přesně, do, kéž, aby, že, doma, před, asi, ale, nehnutě, německy, u, se, krásně, venku, ale, v, od, jestliže, ať, vysoko, pilně, prý, zejména, pečlivě, jestliže, tady, doleva, tam, ke

4. Přečtete si následující báseň a podtrhněte částice. Dovede říct, v čem se liší plži od obratlovců? Jak se pohybují?

Plž – E. Frynta (Písničky bez muziky)

Mluvil jsem tuhle s plžem – a smál se mi ten plž,

že prý my lidi vržem.

A já mu řekl:

„Kuš!

My totiž máme klouby,

ať žena, nebo muž.

Vy o tom víte houby,

tak běž a nezlob už!“

5. Utvořte oznamovací věty s těmito částicemi a snažte se, aby nebyly užity hned na počátku věty:

Vzor: Přijde **určitě** zítra odpoledne.

jistě, nepochybně, skutečně, možná, pravděpodobně, asi

6. Rozhodněte, jakým slovním druhem jsou vyznačená slova:

Kdyby už přestalo pršet! **Kdyby** si vzal deštník, nebyl by tak promočený. - Zdálo se mi, **že** vypadá mnohem lépe. **Že** tomu věříš? - **Vážně** tam nepůjdu. Myslel to opravdu **vážně**. – **Ona** Jana to vůbec netuší. **Ona** tam bude také? – Řekl to **přímo** jemu. Díval se mu **přímo** do očí. – Venku bylo moc **hezky**. Jen zůstaň **hezky** doma! – **Právě** připravuji večeři. To se mi **právě** nezdá. – **Aby** se nám tak pokazilo auto! Odešel dříve, **aby** stihl v televizní sportovní noviny.

7. Označte řádek, v něm není částice:

- a) Byl to ovšem omyl.
- b) Tak bychom to měli z krku.
- c) Jen když nebude pršet.
- d) Úkoly uděláme pak.

8. Poznáte, ve kterém řádku je slovo *sotva* částicí?

- a) Sotva přijel, začali jsme večeřet.
- b) To se sotva naučí.
- c) Sotva stál na nohou.

9. Dokážete vysvětlit tato slovní spojení?

mít někoho na krku, vězet v něčem až po krk, mít nůž na krku, zakroutit někomu krkem, už mi to leze krkem